تفکیک و تکثیر اصطلاحات، مانع مغالطه ذهنی ناشی از الفاظ

آن چیزی که دیروز من عرض کردم را دوباره تکرار می‌کنم. پیشنهاد کلیای بود که آن فرمایش آقا که بیان کردند، نیست. من نمی‌خواهم حرف‌های قبلی را به هم بریزم. آن چه که می‌خواهم پیشنهاد بدهم این است که در بحث‌های علمی هر چه اصطلاحات و دقائق از هم جدا شود و اسم خاص پیدا کند، مغالطه ذهنی حتی برای خود شخص کمتر پیش می‌آید. جمله‌ای که خواجه فرموده بودند خیلی جمله بزرگی بود. «الانتقالات الذهنية قد تكون بألفاظ ذهنية[1]». مطلب خوبی بود. یعنی وقتی فکر می‌کنید همراه فکر شما، الفاظ می‌آید. و این الفاظی که در ذهن شما می‌آید ذهن شما را در فکر کردن کمک می‌کند. آن وقت یک فساد عظیمی هم بر آن مترتب بود. آن جایی که در ذهن شما لفظ کم است و مشترک لفظی است و چند حیثیت است، در فکر اشتباه می‌کنید. یعنی ذهن شما این لفظ را تکرار می‌کند و توجه ندارید در دفعه بعدی که به این لفظ مراجعه می‌کنید یک حیث لطیفی را در نظر می‌گیرید که غیر از حیث قبلی است. لذا چون الفاظ این قدر در فکر دخیل است، منطقیین گفتند که ما مباحث الفاظ را می‌گذاریم تا اشتباه پیش نیاید.

---

[1] شرح الاشارات و التنبيهات للمحقق الطوسی ج۱ ص۲۲

بازبینی #1
ایجاد شده 20 مه 2026 14:06:05 توسط ... .
به روزرسانی شده 20 مه 2026 14:06:30 توسط ... .